

UCHWAŁA Nr I/1/2021
RADY POWIATU W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM

z dnia 29 stycznia 2021 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji „Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim na lata 2021-2023”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 920) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821), uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim na lata 2021-2023”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Powiatu
w Nowym Dworze Gdańskim**

Robert Ciżmowski

UZASADNIENIE

Podstawą prawną Programu rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2020 jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1111 ze zm.). Jednym z zadań własnych powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Do końca grudnia 2020 r. funkcjonuje „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2020”. Jednakże w związku z upływem okresu programowania następuje konieczność sporządzenia nowego dokumentu, który systematyzuje działania mające na celu rozwój pieczy zastępczej oraz określa limit rodzin zastępczych zawodowych.

Wszystkie informacje zawarte w „Programie rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021-2023” opracowane zostały na podstawie danych będących w posiadaniu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

Przedmiotowa uchwała Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim jest zgodna z założeniami „Strategii Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015-2024” – Obszar priorytetowy: Kapitał ludzki i społeczny (P2), Cel strategiczny: CS.2.1. Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki oraz CS.2.2. Wartościowy kapitał społeczny.

**Przewodniczący Rady Powiatu
w Nowym Dworze Gdańskim**

Robert Ciżmowski

Załącznik
do Uchwały Nr I/1/2021
Rady Powiatu
w Nowym Dworze Gdańskim
z dnia 29 stycznia 2021 r.

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATU NOWODWORSKIEGO NA LATA 2021-2023

Nowy Dwór Gdański, grudzień 2020 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	4
SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	5
Rodzinne formy pieczy zastępczej	6
Instytucjonalne formy pieczy zastępczej.....	9
REALIZACJA PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATU NOWODWORSKIEGO W LATACH 2018-2020	11
Organizacja pieczy zastępczej.....	11
Stan rodzicielstwa zastępczego	11
Realizacja świadczeń i wynagrodzeń Powiatu Nowodworskiego na rzecz rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2018-2020	15
SŁABE I MOCNE STRONY SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE NOWODWORSKIM (ANALIZA SWOT)	19
Analiza i wnioski.....	21
CELE KIERUNKI I ZADANIA PROGRAMU	22
Kierunki działań i zadania programu	23
LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH	26
ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU	26
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	27
MONITORING I EWALUACJA	27

WSTĘP

System pieczy zastępczej jest zespołem osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Opiera się on o prawa człowieka, szczególnie dziecka, zapewniając mu pełny i stabilny rozwój, szanując przy tym jego godność i podmiotowość, w tym szczególnie prawo do życia i ochrony zdrowia, do wychowania w rodzinie, do godziwych warunków socjalnych oraz do nauki.

Zastępcze formy opieki, mają za zadanie wspomaganie funkcjonowania rodziny bądź jej zastępowanie w wypełnianiu podstawowych jej funkcji. W sytuacji, kiedy rodzina nie może, nie potrafi bądź nie chce sprawować opieki nad dzieckiem konieczne jest udzielenie pomocy z zewnątrz bądź interwencji. Konstytucja RP mówi o tym, iż dziecko ma prawo do pomocy, w tym do pieczy zastępczej „dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.

Konwencja o prawach dziecka mówi, iż „Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa.” Na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej spoczywa obowiązek wsparcia rodziny, która przeżywa kryzys oraz organizacja pieczy zastępczej.

Przepisy te podkreślają jak ważne są prawa dziecka, w szczególności do opieki zastępczej. Opieka zastępcza jest formą wsparcia dla rodzin, które przechodzą kryzys spowodowany czynnikami zewnętrznymi takimi jak warunki socjo-ekonomiczne oraz czynnikami wewnętrznymi, m.in. nałogi, choroby itp.

Celem systemu wspierania rodziny i opieki zastępczej jest zapobieganie kryzysom w rodzinie a przede wszystkim zadbanie o dzieci, którym rodzice nie są w stanie zapewnić należytej opieki i wychowania.

W chwili obecnej głównym dokumentem, który reguluje system pieczy zastępczej jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.). Preambuła ustawy określa, iż została ona uchwalona:

- dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,
- dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,
- w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

W art. 32 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) jest mowa o tym, iż piecza zastępcza jest sprawowana w momencie, kiedy rodzice nie mogą zapewnić opieki i wychowania swoim dzieciom.

Zadania z zakresu rodziny i systemu pieczy zastępczej mają charakter ponadgminny a zatem leżą one w kompetencji powiatu. Starosta wyznacza organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast kontrolę nad działalnością organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówkami opiekuńczo - wychowawczymi sprawuje zarząd powiatu.

Jednym z głównych zadań systemu pieczy zastępczej jest praca z rodziną naturalną, której celem jest powrót dziecka do rodziny, lub jeżeli to jest niemożliwe to dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku niemożności przysposobienia zasadna jest opieka i wychowanie w środowisku zastępczym.

Jednym z zadań powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Obowiązek ten jest uregulowany w art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.).

Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021-2023 przygotowano przede wszystkim w oparciu o diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu nowodworskiego w latach 2018-2020 oraz aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowywaniu niniejszego dokumentu wykorzystano m.in. sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz sprawozdania i informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

Opracowane cele i kierunki działań kładą nacisk rozwój nowych i wspieranie istniejących form pieczy zastępczej na terenie powiatu nowodworskiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym należytej opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych poprzez wspieranie procesu usamodzielniania, jak również organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją działań podjętych w „Programie rozwoju pieczy zastępczej powiatu nowodworskiego na lata 2018-2020”.

Opracowanie i realizacja programu rozwoju pieczy zastępczej na kolejne trzy lata ma na celu usprawnienie zadań nałożonych przez ustawodawcę. Zawarte w programie cele i kierunki działań będą podejmowane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, który w swym funkcjonowaniu uwzględni potrzeby rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka, a przede wszystkim dzieci w nich umieszczonych.

Niniejszy program swoimi założeniami wpisuje się w „Strategię Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015-2024” – Obszar priorytetowy: Kapitał ludzki i społeczny (P2), Cel strategiczny: CS.2.1. Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki oraz CS.2.2. Wartościowy kapitał społeczny. Jest również integralną częścią „Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”

Program rozwoju pieczy zastępczej ma za zadanie usystematyzowanie i ukierunkowanie działań, ustalenie priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawą prawną Programu rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2020 jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.).

Polski system realizując zadania odnoszące się do funkcjonowania pieczy zastępczej wspierania rodziny i pomocy dziecku opiera się przede wszystkim na następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.);
- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz.1359);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876);
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. poz.1720);
- rozporządzenie ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz.U. z 2012 r. poz. 954).

Szerszy zakres funkcjonowania systemu pieczy zastępczej został uregulowany także w następujących dokumentach:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997, nr 78, poz. 483);
- Konwencja o Prawach Dziecka (ratyfikacja przez Polskę Dz. U. z 1991 r., nr 120, poz. 526);

SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

System opieki zastępczej ma za zadanie przygotowanie dziecka do samodzielnego życia, pokonywania trudności życiowych, a to wszystko powinno być zgodne z zasadami etycznymi. Dziecko powinno być przygotowane do nawiązywania kontaktów z bliskimi i rodziną, mającymi na celu niwelowanie poczucia separacji. Rodzina zastępcza powinna zapewnić dziecku zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, przede wszystkim bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno–rozrywkowych.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej ma miejsce na mocy orzeczenia sądu. Jednakże prowadzący rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka musi wyrazić zgodę na takie umieszczenie. Sąd zanim podejmie decyzję o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej zobowiązany jest do zasięgnięcia opinii dotyczących kompetencji i umiejętności rodziców zastępczych. Opinie takie na wniosek sądu wystawiają ośrodki pomocy społecznej, ośrodki adopcyjne bądź powiatowe centra pomocy rodzinie.

Dziecko może pozostać w pieczy zastępczej nie dłużej niż do uzyskania pełnoletności. Jednakże ustawodawca dał możliwość, aby po osiągnięciu pełnoletności wychowanek mógł pozostać w pieczy zastępczej za zgodą opiekuna zastępczego, prowadzącego rodzinny dom dziecka bądź dyrektora placówki, w której przebywa, z zastrzeżeniem, że nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli osoba się uczy lub posiada orzeczenie o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności.

Rodzina zastępcza jest kompensacyjną formą opieki i spełnia funkcje takie jak:

- wytworzenie w domu atmosfery rodzinnej, opartej na wzajemnym zaufaniu i zrozumieniu oraz życzliwości;
- zapewnienie dziecku odpowiedniej opieki lekarskiej, odpowiednich posiłków, odzieży i kulturalnych warunków bytu;
- dostarczenie możliwości kształcenia, aż do momentu uzyskania obowiązującego powszechnie wykształcenia i zdobycia zawodu;
- zapewnienie warunków wszechstronnego rozwoju, kształtowanie postaw moralnych, rozwijanie w dziecku uzdolnień, organizowanie czasu wolnego i wypoczynku, rozwijanie wrażliwości i wdrażanie kultury osobistej;
- przygotowanie do życia społecznego, wyrabianie w nim poczucia odpowiedzialności oraz poszanowania mienia zarówno osobistego jak i społecznego;
- udzielenie wsparcia przy usamodzielnieniu się, w pozyskaniu pracy i mieszkania.

Natomiast w art. 40 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.) znajdziemy zapis mówiący o tym, iż rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, a w szczególności:

- traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;
- zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
- zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
- zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań;

- zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne;
- zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka;
- umożliwiają kontakt z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej.

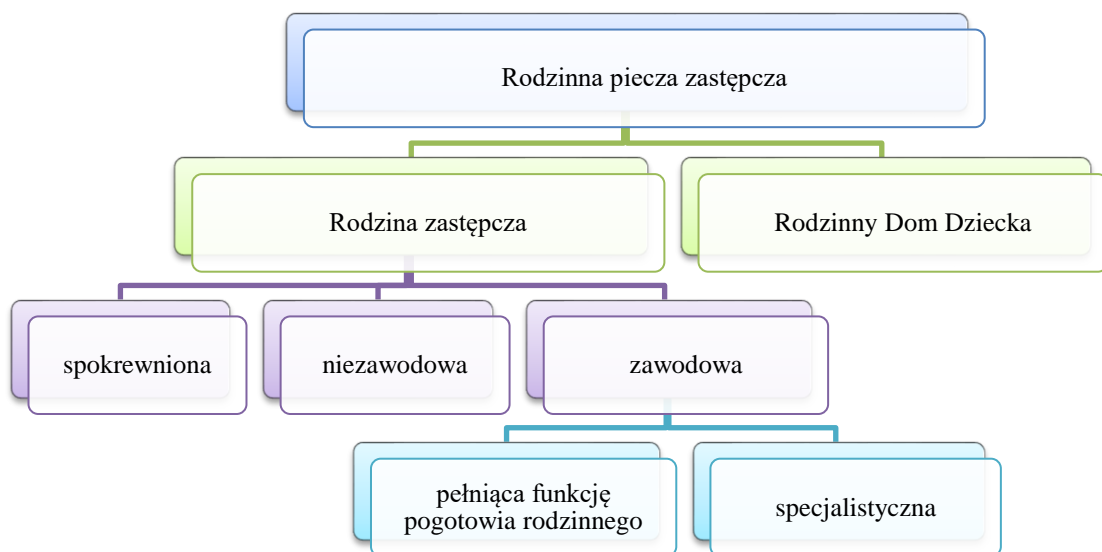
Art. 34 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.) wskazuje dwie formy sprawowania pieczy zastępczej:

- rodzinna;
- instytucjonalna.

Rodzinne formy pieczy zastępczej

Rodzinna piecza zastępcza jest najbardziej pożądaną formą pieczy, gdyż jest rekompensatą domu rodzinnego. Poza tym system pieczy zastępczej musi przygotować wychowanków na ewentualny powrót do środowiska biologicznego, dlatego też właśnie ta forma pieczy jest najbardziej odpowiednia.

Poniższy schemat przedstawia formy rodzinnej pieczy zastępczej obecnie funkcjonujące w Polsce.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną z dzieckiem tworzą małżeństwo lub osoby samotne będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, nad którymi pełnią pieczę. Jest to forma pieczy najodpowiedniejsza dla dziecka. Chroni dzieci przed zaniedbaniem oraz zapewnia ciągłość i stałość opieki. Dziecko z rodziną zastępczą łączą więzi zarówno biologiczne jak i emocjonalne. Komfortowa sytuacja dziecka wynika z tego, iż zna ono opiekunów zastępczych. Funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej zazwyczaj powierza się dziadkom. Jest to dość wyjątkowe środowisko opiekuńcze – wychowawcze dla dziecka. Powodem tego jest dość duża różnica wieku pomiędzy opiekunami a dzieckiem.

Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, u których przebywa dziecko, nad którym pełnią pieczę zastępczą.

Mogą to być osoby obce lub krewni niebędący wstępni lub rodzeństwem dziecka. Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej niezawodowej w pełni świadomie podejmują decyzję o pełnieniu tej funkcji. Opiekunowie muszą spełniać szereg wymagań niezbędnych do wykonywania tej funkcji, m.in. muszą posiadać odpowiednie predyspozycje psychiczne oraz fizyczne, muszą przejść odpowiednie szkolenia oraz proces kwalifikacyjny. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej powinni posiadać świadectwo kwalifikacji tj. zaświadczenie o ukończeniu szkolenia zorganizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub przez ośrodek adopcyjny. W rodzinie zastępczej niezawodowej w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci. Wyjątkiem jest tutaj sytuacja, kiedy istnieje konieczność umieszczenia w pieczy zastępczej rodzeństwa, wówczas po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dopuszczane jest umieszczenie w tym samym czasie więcej dzieci.

Rodzina zastępcza zawodowa jest tworzona przez małżonków lub osobę samotną. Opiekunowie zastępczy, tworzący rodzinę zawodową są osobami obcymi dla dziecka, nie łączą ich więzi rodzinne. Podobnie jak w przypadku rodzin zastępczych niezawodowych, kandydaci do tworzenia rodziny zastępczej zawodowej, muszą przejść odpowiednie szkolenie dające im kwalifikacje do pełnienia danej funkcji. Elementem różniącym te formy wsparcia jest to, iż z rodziną zastępczą zawodową zawierana jest umowa cywilnoprawna, w związku z tym osoba prowadząca rodzinę zastępczą zawodową otrzymuje wynagrodzenie za pełnienie tej funkcji. Starosta może zawrzeć taką umowę z rodziną, która posiada, co najmniej 3 – letnie doświadczenie w sprawowaniu opieki zastępczej oraz otrzyma pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W rodzinie zastępczej zawodowej może przebywać w tym samym czasie, co najwyżej 3 dzieci. Jednakże w sytuacji, kiedy zaistnieje konieczność objęcia pieczą rodzeństwa, wówczas liczba dzieci może być zwiększona. Możliwość taka istnieje, dlatego że celem opieki zastępczej jest przede wszystkim umożliwienie dziecku powrotu do rodziny naturalnej. Dlatego też w miarę możliwości organizator rodzinnej pieczy zastępczej stara się podtrzymać więzi między rodzeństwem, dla których i tak sytuacją trudną było opuszczenie rodziców biologicznych.

Kolejnym rodzajem rodziny zastępczej jest rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego. Dzieci do pogotowia rodzinnego są przyjmowane:

- na podstawie postanowienia sądu;
- w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną;
- na wniosek rodziców, dziecka bądź innej osoby w przypadku stosowania przemocy w rodzinie.

W uzasadnionych przypadkach rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego może odmówić przyjęcia dziecka. Takim przypadkiem jest m.in. sytuacja, kiedy liczba dzieci w pogotowiu przekroczy 3 bądź Straż Graniczna lub Policja doprowadzą dziecko powyżej 10 roku życia. Pogotowie rodzinne jest formą opieki interwencyjnej. Dziecko umieszczone w pogotowiu rodzinnym powinno przebywać do momentu unormowania jego sytuacji, jednak nie dłużej niż 4 miesiące. W uzasadnionych przypadkach, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, pobyt ten może zostać przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót do rodziny naturalnej, przysposobienie bądź umieszczenie w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej. Jednakże, w związku z małą ilością rodzin

zastępczych i brakiem kandydatów do pełnienia tej funkcji w praktyce jest tak, iż dzieci w pogotowiu rodzinnym przebywają znacznie dłużej.

Specyficzną formą opieki zastępczej jest rodzina zastępcza specjalistyczna, stanowiąca opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz nad małoletnimi matkami. Rodzina specjalistyczna nie może jednocześnie opiekować się dziećmi niepełnosprawnymi oraz niedostosowanymi społecznie. Sprawując opiekę nad dzieckiem niedostosowanym społecznie rodzina zastępcza powinna posiadać szeroką wiedzę dotyczącą zjawisk patologicznych oraz znać tryb postępowania przed sądem rodzinnym i nieletnich oraz z kuratorem. Natomiast zajmując się dzieckiem z niepełnosprawnością bądź z innymi dysfunkcjami rozwojowymi rodzice zastępczy powinni przejść odpowiednie szkolenia z zakresu kompleksowej pomocy dziecku, a także znać zagadnienia z zakresu rehabilitacji. Powinni również orientować się w zakresie organizacji i instytucji udzielających pomocy dzieciom z dysfunkcjami.

Wszystkie rodziny zawodowe są zobowiązane do ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji, przede wszystkim poprzez udział w szkoleniach.

Rodzinny dom dziecka jest prowadzony na mocy umowy cywilnoprawnej o świadczenie usług. Ta forma opieki łączy ze sobą charakter rodzinny jak i instytucjonalny, jednakże jest wykonywana w charakterze rodzinnym. W rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 8 dzieci. Jednakże w przypadku konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz organizatora pieczy zastępczej dopuszczalne jest umieszczanie w tym samym czasie większej ilości dzieci. Rodzinne domy dziecka tworzą podopiecznym warunki jak najbardziej zbliżone do warunków rodzinnych. Dlatego też najczęściej mieszczą się w budynkach jednorodzinnych bądź większych mieszkaniach. Dają dzieciom odpowiednie warunki do nauki i rozwoju.

Znowelizowana ustawa o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła rodzinę pomocową, jako formę pomocy rodzinom zastępczym zawodowym. Piecza nad dzieckiem, w przypadku czasowej niemożliwości jej sprawowania przez rodzinę zastępczą, może zostać powierzona rodzinie pomocowej.

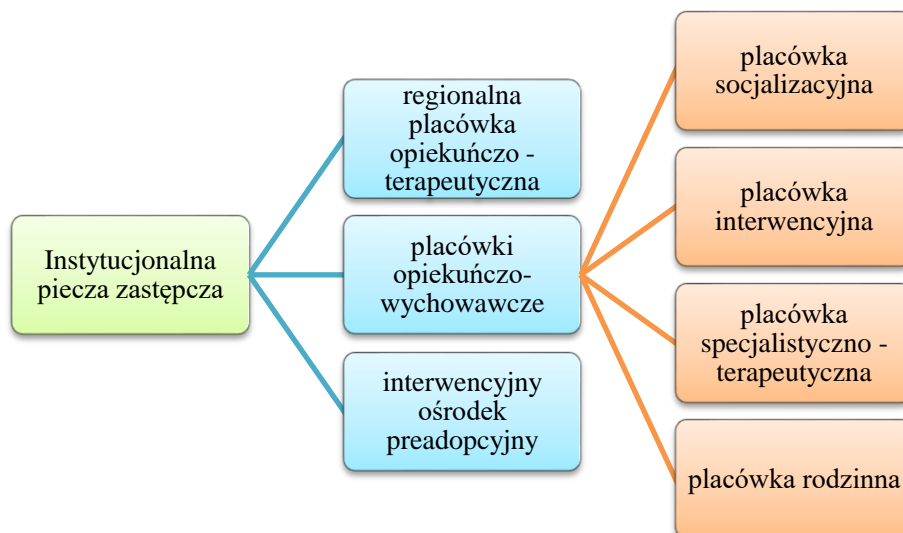
Zazwyczaj jest to wtedy, gdy rodzina zastępcza przebywa na wypoczynku, bądź bierze udział w szkoleniach czy też przebywa w szpitalu. Również w przypadku nieprzewidzianych trudności czy też zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej można skorzystać z pomocy rodziny pomocowej. Rodziną pomocową może być:

- rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
- małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Instytucjonalne formy pieczy zastępczej

Zasady funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej szczegółowo zostały określone w Rozdziale 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.).

Poniższy schemat przedstawia instytucjonalne formy pieczy zastępczej obecnie funkcjonujące w polskim systemie prawnym.

W placówce opiekuńczo – wychowawczej są umieszczone dzieci powyżej 10 roku życia, które wymagają szczególnej opieki lub mają trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Przepisy prawa dopuszczają możliwość umieszczenia w placówce opiekuńczo – wychowawczej dzieci poniżej 10 roku życia w kilku przypadkach. Po pierwsze, gdy w danej placówce umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka. Drugim przypadkiem może być sytuacja, gdy w placówce przebywa rodzeństwo dziecka i organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie chce rozdzielać rodzeństwa. Trzeci przypadek może dotyczyć wyjątkowych sytuacji, przede wszystkim, gdy za umieszczeniem dziecka w placówce przemawia jego stan zdrowia.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza:

- zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe społeczne i religijne;
- realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

W placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego w jednym czasie nie może przebywać więcej niż 14 dzieci. Jednakże ustawodawca wziął pod uwagę więzi rodzinne i w przypadku, kiedy zaistnieje potrzeba umieszczenia rodzeństwa w placówce jest

możliwość zwiększenia liczby miejsc. Możliwe jest to za zgodą dyrektora placówki oraz po uzyskaniu zezwolenia wojewody.

Pełniąc swoje zadania placówka opiekuńczo – wychowawcza współpracuje z sądem, powiatowym centrum pomocy rodzinie, rodziną, asystentem rodziny, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Współpraca ta obejmuje zakres przygotowania dziecka do samodzielnego życia.

Placówki typu socjalizacyjnego są najpowszechniejszą formą placówek opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących w Polsce. Prowadzone są całodobowo, dzięki czemu dzieci umieszczone w tych placówkach mają zapewnioną całkowitą opiekę i wychowanie. Prowadzenie różnego rodzaju zajęć specjalistycznych prowadzi do wyrównywania osiągnięć rozwojowych. Ponadto pracownicy placówki podejmują współpracę z rodzinami naturalnymi w celu umożliwienia powrotu dziecka do rodziny.

W sytuacji, kiedy dziecku należy udzielić doraźnej, natychmiastowej pomocy istnieje możliwość umieszczenia w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu interwencyjnego. Do placówki tego typu dziecko zostaje umieszczone na podstawie orzeczenia sądu lub w przypadku doprowadzenia dziecka przez Policję lub Straż Graniczną. Umieszczenie dziecka w placówce typu interwencyjnego może nastąpić również na wniosek rodziców, dziecka bądź innych osób oraz w przypadku występowania zjawiska przemocy w rodzinie.

W placówce opiekuńczo – wychowawczej typu interwencyjnego dziecko nie powinno przebywać dłużej niż 3 miesiące, choć dopuszczone są sytuacje umożliwiające przedłużenie tego pobytu. Pobyt dziecka może być przedłużony do zakończenia trwania postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, adopcję bądź umieszczenie w pieczy zastępczej. W przypadku, gdy do placówki interwencyjnej trafi dziecko poniżej 10 roku życia musi niezwłocznie zostać umieszczone w jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu specjalistyczno – terapeutycznego pełni opiekę nad dzieckiem, które ma indywidualne potrzeby wynikające m.in. z orzeczenia o niepełnosprawności bądź orzeczenia, o co najmniej umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wymogu stosowania specjalistycznej terapii oraz konieczności wyrównywania opóźnień zarówno rozwojowych jak i edukacyjnych. Placówka tego typu swoim wychowankom zapewnia zajęcia różnorodnego typu, w zależności od indywidualnych potrzeb wychowanka, m.in. socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rehabilitacyjne. Placówka również prowadzi zajęcia mające na celu rekompensatę braku wychowania w rodzinie i przygotowanie do życia w społeczeństwie.

W placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego mogą przebywać dzieci w różnym wieku. Ten typ placówki umożliwia licznemu rodzeństwu wspólne wychowywanie się oraz podtrzymywanie więzi rodzinnych. W swoim działaniu współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Dla każdego dziecka przebywającego w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego jest stworzony plan pomocy dziecku oraz prowadzi się kartę pobytu dziecka. Karta pobytu dziecka zawiera takie informacje jak: znaczące dla dziecka wydarzenia, postępy w edukacji, stan zdrowia oraz aktualną ocenę sytuacji dziecka.

Kolejną formą instytucjonalnej pieczy zastępczej jest regionalna placówka opiekuńczo – terapeutyczna. W placówce tego typu umieszcza się dzieci, które wymagają szczególnej

opieki ze względu na stan zdrowia. Dzieci te wymagają specjalistycznej opieki a ich stan zdrowia nie pozwala na umieszczenie w jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej bądź w placówkach opiekuńczo – wychowawczej. Do placówki opiekuńczo – terapeutycznej w jednym czasie nie można przyjąć więcej niż 30 dzieci. Jednakże w przypadku konieczności umieszczenia większej ilości dzieci potrzebujących specjalistycznej opieki, wojewoda, mając na względzie specyfikę i zadania danej placówki, może wydać zezwolenie na zwiększenie miejsc w placówce jednakże nie więcej niż 45.

Ostatnią formą instytucjonalnej pieczy zastępczej jest interwencyjny ośrodek preadopcyjny. W tym ośrodku znajdują się dzieci wymagające specjalistycznej opieki, a w okresie oczekiwania na adopcję nie mogą przebywać w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku preadopcyjnym działającym na zasadzie interwencyjnej nie może w jednym czasie przebywać więcej niż 20 dzieci. Natomiast pobyt w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie powinien trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko 1 roku życia. Placówki tego typu zapewniają opiekę medyczną i rehabilitacyjną dzieciom w nich umieszczonym.

Kontrolę nad placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, regionalnymi placówkami opiekuńczo – terapeutycznymi oraz interwencyjnymi ośrodkami preadopcyjnymi sprawuje wojewoda właściwy ze względu na lokalizację placówki. Zakres kontroli obejmuje przede wszystkim przestrzeganie standardów wychowania i opieki, działania placówki na rzecz utrzymania kontaktu dziecka z rodziną, zaspokajania potrzeb dziecka i respektowania jego praw oraz przestrzegania przepisów określających zasady działania placówki.

REALIZACJA PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATU NOWODWORSKIEGO W LATACH 2018-2020

Organizacja pieczy zastępczej

Na mocy Zarządzenia Nr 44/2011 Starosty Nowodworskiego z dnia 26 października 2011 roku na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim wyznaczono Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej utworzył Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, w którego skład wchodzi:

- specjalista pracy z rodziną;
- trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
- psycholog;

Rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka mają również możliwość korzystania ze specjalistycznego wsparcia oferowanego przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, gdzie można uzyskać porady: psychologa, prawnika oraz pracownika socjalnego. Ponadto dodatkowe specjalistyczne wsparcie organizowane jest w ramach potrzeb np. socjoterapeuta, grupy wsparcia zarówno dla opiekunów zastępczych jak i dzieci, warsztaty dla rodziców, terapia psychologiczna itp.

Stan rodzicielstwa zastępczego

System pieczy zastępczej na terenie powiatu nowodworskiego tworzony jest przez rodzinną pieczę zastępczą, czyli funkcjonujące rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka

oraz instytucjonalną pieczę zastępczą, czyli funkcjonującą placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego.

Poniższa tabela przedstawia ilość wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu nowodworskiego w latach 2018-2020.

Wyszczególnienie	Rok		
	2018 (stan na 31.12)	2019 (stan na 31.12)	2020 (stan na 30.11)
Rodzinna piecza zastępcza	81	81	94
Instytucjonalna piecza zastępcza	15	15	14
Razem	96	96	108

Analizując dane z ostatnich trzech lat zauważyć można, iż ilość dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu nowodworskiego wzrasta. Porównując rok 2020 do 2019, wzrost ten wyniósł 12,5%. Jest to bardzo duży wzrost, biorąc pod uwagę, iż dane z 2020 roku podane są na ostatni dzień listopada. Także istnieje zagrożenie, że na koniec grudnia liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wzrośnie.

Poniższa tabela przedstawia przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Przyczyna umieszczenia w pieczy zastępczej	Rok		
	2018	2019	2020 (stan na 30.06.)
Sieroctwo	2	3	3
Pólsieroctwo	4	3	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	27	26	25
Nieppełnosprawność, co najmniej jednego z rodziców	1	1	1
Przemoc w rodzinie	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba, co najmniej jednego z rodziców	2	2	2
Alkohol	32	28	34
Pobyt za granicą, co najmniej jednego z rodziców	1	1	1
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	1	1
Małoletnie matki	0	1	1
Ubóstwo	2	2	2
Inne	10	13	9
Razem	81	81	82

Z przedstawionych danych wynika, iż najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci w systemie pieczy zastępczej jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz alkoholizm rodziców biologicznych.

Spśród rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu nowodworskiego zdecydowany prym wiodą rodziny zastępcze spokrewnione, następnie rodziny zastępcze niezawodowe, po czym rodziny zastępcze zawodowe. Powiat Nowodworski posiada dwa rodzinne domy dziecka, jeden z nich znajduje się na terenie innego powiatu. Od wielu lat na

terenie powiatu nowodworskiego jest problem z pozyskaniem kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej, w związku, z czym takowa nie funkcjonuje. Poniższa tabela przedstawia ilość rodzin zastępczych z podziałem na ich typ oraz ilość rodzinnych domów dziecka wraz z ilością dzieci w nich umieszczoną.

Wyszczególnienie	Rok					
	2018 (stan na 31.12)		2019 (stan na 31.12)		2020 (stan na 30.11.)	
	Formy rodziny pieczy zastępczej)	Dzieci	Formy rodziny pieczy zastępczej)	Dzieci	Formy rodziny pieczy zastępczej)	Dzieci
Ogółem	47	82	44	81	44	94
Rodziny zastępcze zawodowe	5	18	4	11	3	16
w tym:						
- zwykłe	4	15	3	11	2	8
- pogotowie rodzinne	1	3	1	0	1	8
- specjalistyczne	0	0	0	0	0	0
Rodzinny Dom Dziecka	1	7	2	16	2	16
Rodziny zastępcze niezawodowe	8	9	7	7	7	9
Rodziny zastępcze spokrewnione	33	48	31	47	33	53

Powyższa tabela ukazuje, iż na przestrzeni ostatnich nastąpił znaczny spadek rodzin zastępczych zawodowych. Natomiast w przypadku ilości dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zauważyć można zdecydowany wzrost. Na podstawie tego wnioskować można, iż stając przed problemem związanych z niewystarczającą liczbą rodzin zastępczych, szczególnie zawodowych i niezawodowych, istnieje konieczność umieszczania w rodzinach większej ilości dzieci niż przewidywał ustawodawca. Sytuacja ta jest bardzo niepokojącą, dlatego, że rodziny zastępcze borykają się z nadmiernym obciążeniem, co jak widać ze statystyk powoduje wypalenie zawodowe, którego konsekwencją jest rezygnacja z pełnienia swojej funkcji. Jest to bardzo niepokojące w odniesieniu do wzrostu liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Największą obawę budzi fakt, iż w momencie braku wolnych miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej zaistnieje konieczność umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

System pieczy zastępczej zapewnia dzieciom opiekę w momencie niemożności jej sprawowania przez rodziców biologicznych. Skoordynowane działania mają na celu pracę z rodziną w kierunku przezwyciężenia trudności życiowych oraz umożliwienie dzieciom powrotu do środowiska naturalnego. Na przestrzeni trzech ostatnich lat dzięki wspólnym działaniom jednostek pomocowych **12 dzieci powróciło pod opiekę rodziców.**

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej w latach 2018-2020 z podziałem na przyczynę tego opuszczenia.

Przyczyna opuszczenia rodzinnej formy pieczy	Rok
--	-----

zastępczej	2018	2019	2020 (wg stanu na dzień 30.11)
Powrót do rodziny biologicznej	7	5	0
Adopcja	4	2	1
Usamodzielnienie	8	3	2
Razem	19	10	3

Powiat Nowodworski zapewnia również instytucjonalną pieczę zastępczą. Na terenie powiatu funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, która zabezpiecza miejsca dla 14 wychowanków. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Nowym Dworze Gdańskim oraz liczbę wydanych skierowań.

	Rok					
	2018 (stan na 31.12.)		2019 (stan na 31.12.)		2020 (stan na 30.11.)	
	Liczba dzieci	Liczba skierowań	Liczba dzieci	Liczba skierowań	Liczba dzieci	Liczba skierowań
Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom dla Dzieci” w Nowym Dworze Gdańskim	15	4	15	2	14	1

W celu realizacji zadań określonych w „Programie rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2020” podejmowano szereg działań wynikających nie tylko z zapisów programowych, ale również z zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

1. Każdemu dziecku pozbawionemu opieki rodziców biologicznych zapewniono pieczę zastępczą rodzinną bądź instytucjonalną, zarówno na terenie powiatu nowodworskiego, jak i na terenie innych powiatów.
2. Zapewniono rodzinom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia umożliwiające im podnoszenie ich kwalifikacji oraz wsparcie w ramach spotkań grup wsparcia.
3. Prowadzono nabory kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
4. Kwalifikowano kandydatów do prowadzenia rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Wydawano zaświadczenia kwalifikacyjne.
5. Organizowano szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
6. Prowadzono poradnictwo i terapię, zarówno dla opiekunów zastępczych, jak i dla dzieci będących pod ich opieką.
7. Terminowo dokonywano okresowych ocen sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz ocen rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka.
8. Osobom sprawującym pieczę zastępczą zapewniono pomoc prawną, w szczególności, w zakresie prawa rodzinnego.
9. Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zgłaszane były do ośrodka adopcyjnego celem poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

10. Prowadzono kampanię promującą rodzicielstwo zastępcze m.in. ulotki, plakaty, ogłoszenia w mediach społecznościowych.
11. Nawiązano współpracę z Fundacją „Polki Mogą Wszystko”, dzięki czemu zrealizowano akcję „Zobaczyć lepszą przyszłość”. Wychowankowie pieczy zastępczej zostali wyposażeni w okulary korekcyjne finansowane przez Grupę Essilor.
12. Pozyskano stypendium dla wychowanki rodzinnej pieczy zastępczej finansowane z funduszu stypendialnego Fundacji „Polki Mogą Wszystko” w ramach programu „Wiem, że warto się uczyć”.
13. Pozyskano środki finansowe w ramach projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”. Dzięki tym środkom wychowankowie pieczy zastępczej zostali wyposażeni w sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem oraz sprzęt audiowizualny. Każda z rodzin zastępczych została wyposażona w takie urządzenia jak: lampy bakteriobójcze, generatory ozonu oraz termometry bezdotykowe. Zakup sprzętu miał na celu przeciwdziałanie skutkom pandemii koronawirusa.
14. Rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące rodzinne domy dziecka otrzymywały przysługujące im świadczenia, zarówno te obligatoryjne, jak i fakultatywne.
15. Zapewniono środki finansowe na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. placówki opiekuńczo-wychowawczej funkcjonującej na terenie powiatu nowodworskiego oraz środki finansowe związane z pokrywaniem wydatków na utrzymanie dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.
16. Zapewniono środki finansowe na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych.
17. W rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, w których przebywa powyżej 3 dzieci zatrudniono osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i w pracach gospodarskich.

Realizacja świadczeń i wynagrodzeń Powiatu Nowodworskiego na rzecz rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Rok		
	2018	2019	2020 (stan na dzień 30.06.)

Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka	105.643,00	192.033,00	107.304,00
Jednorazowa pomoc na przyjęte dziecko	0,00	3.000,00	0,00
Świadczenie związane z wystąpieniem zdarzeń losowych	800,00	4.900,00	3.000,00
Dodatek z tytułu niepełnosprawności	0,00	0,00	0,00
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	2.000,00	2.500,00	0,00
Utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	14.449,00	12.800,00	13.800,00
Koszty związane z remontem lub zmianą lokalu	0,00	0,00	0,00
Niezbędne i nieprzewidziane koszty związane z opieką i wychowaniem dziecka i funkcjonowaniem RDD	0,00	56,00	56,00
Razem	122.982,00	215.289,00	124.169,00
Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych			
Pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	120.000,00	107.311,00	57.451,00
Za pełnienie funkcji rodziny pomocowej	0,00	1.436,00	0,00
Pełnienie funkcji Pogotowia Rodzinnego	38.564,00	38.012,00	18.163,00
Dodatek dla pogotowia zgodnie z art. 85 ust. 5 ustawy	6.240,00	4.160,00	1.172,00
Wynagrodzenie dla zleceniobiorców oraz osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej zawodowej z tytułu umowy o świadczenie usług	34.708,00	20.849,00	2.085,00
Razem	199.512,00	171.768,00	78.871,00
Wynagrodzenie dla osób prowadzących rodzinny dom dziecka			
Pełnienie funkcji RDD	49.677,00	92.206,00	46.837,00
Za pełnienie funkcji rodziny pomocowej	0,00	957,00	0,00
Wynagrodzenie dla zleceniobiorców oraz osób zatrudnionych w RDD zawodowej z tytułu umowy o świadczenie usług	20.176,00	31.940,00	13.490,00
Razem	69.853,00	125.103,00	60.327,00
Rodziny pomocowe			
Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka	0,00	4.072,00	0,00

Dodatek z tytułu niepełnosprawności	0,00	408,00	0,00
Razem	0,00	4.480,00	0,00

Świadczenia obowiązkowe są na bieżąco finansowane przez Powiat Nowodworski, natomiast świadczenia fakultatywne realizowane są w miarę możliwości finansowych. Powyższa tabela wskazuje, iż praktycznie we wszystkich formach rodzinnej pieczy zastępczej z roku na rok wzrastają wydatki. Tendencja wzrostowa związana jest z rosnącymi potrzebami oraz coraz to nowymi formami pomocy realizowanymi przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Od 01.04.2016 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim realizuje wypłatę dodatku wychowawczego finansowanego z budżetu państwa w ramach programu „Rodzina 500+”. Program finansowany jest ze środków pozabudżetowych. Poniższa tabela przedstawia wydatki pozabudżetowe na rodziny zastępcze w latach 2018-2020 r.

	2018	2019	2020 (stan na 30.06.)
dodatek wychowawczy	444.762,00	502.392,00	267.675,00

Kolejnym świadczeniem finansowanym ze środków pozabudżetowych a realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim jest programu „Dobry start”. Poniższa tabela przedstawia wydatki pozabudżetowe na rodziny zastępcze w latach 2018-2020 r.

	2018	2019	2020
Dobry start	21.300,00	24.000,00	27.000,00

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej udziela wsparcia pełnoletnim wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą. Zgodnie z art. 140 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo- terapeutyczną przyznano w latach 2018-2020 pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie i zagospodarowanie. Poniżej tabela przedstawiająca powyższe dane.

Wyszczególnienie	Rok		
	2018	2019	2020

	(stan na 31.12.)		(stan na 31.12.)		(stan na 30.06.)	
	Ilość osób	Łączna kwota	Ilość osób	Łączna kwota	Ilość osób	Łączna kwota
Pomoc na kontynuowanie nauki	15	71.535,53	11	57.439,20	8	22.058,06
Pomoc na usamodzielnienie	1	3.470,00	3	13.879,00	2	6.940,00
Pomoc na zagospodarowanie	1	1.577,00	2	3.154,00	2	3.154,00
Łącznie	17	76.582,53	16	74.472,20	12	32.152,06

Na gminach spoczywa obowiązek partycypacji w wydatkach poniesionych na utrzymanie dziecka w pieczy zastępczej. Wydatek jest ponoszony przez gminę właściwą względem ostatniego miejsca zamieszkania dziecka. Wysokość wydatków wynosi: 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy, 30% w drugim roku, 50% w trzecim i każdym następnym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Wysokość tego współfinansowania przedstawia poniższa tabela.

Gmina	Rodzinna piecza zastępcza			Instytucjonalna piecza zastępcza		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
	(stan na 31.12.)	(stan na 31.12.)	(stan na 30.06.)	(stan na 31.12.)	(stan na 31.12.)	(stan na 30.06.)
Nowy Dwór Gdański	220.641,00	247.561,00	105.345,00	261.755,00	256.154,00	109.15,00
Stegna	49.981,00	59.952,00	26.767,00	0,00	0,00	0,00
Sztutowo	13.761,00	14.790,00	1.735,00	38.801,00	62.163,00	27.607,00
Ostaszewo	2.517,00	1.193,00	1.358,00	0,00	755,00	1.815,00
Krynica Morska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Z powyższych danych wynika, iż największe koszty utrzymania dziecka w pieczy zastępczej w ostatnich trzech latach ponosiła Gmina Nowy Dwór Gdański.

SŁABE I MOCNE STRONY SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE NOWODWORSKIM (ANALIZA SWOT)

Analiza SWOT pozwala na wskazanie najważniejszych dla społeczeństwa lokalnego problemów. Analiza jest metodą, która podkreśla zarówno mocne jak i słabe strony funkcjonowanie pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim, jak również szanse i zagrożenia mogące wystąpić.

W Powiecie Nowodworskim istnieją zarówno mocne jak i słabe strony systemu pieczy zastępczej. Mocne strony pomagają w budowie systemu opieki nad dzieckiem i ograniczają możliwość wystąpienia problemów w realizacji programu. Natomiast słabe strony mogą

znacznie utrudniać lub nawet uniemożliwiać realizację założeń programowych. Dlatego właśnie na słabe strony należy zwrócić szczególną uwagę.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wykwalifikowana kadra zatrudniona w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, specjalista pracy z rodziną oraz psycholog), • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz dziecka i rodziny, • dostęp do pomocy specjalistów (prawnik, psycholog, pracownik socjalny), • funkcjonowanie mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych, • funkcjonowanie Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, • funkcjonowanie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, • rozwój ofert pomocy kierowanych do dziecka i rodziny, • podnoszenie kwalifikacji i kompetencji funkcjonujących rodzin zastępczych, • organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych, • zapewnianie wsparcia osobom usamodzielnianym, • skonkretyzowane przepisy prawne • udzielanie świadczeń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz osób usamodzielnianych • współpraca asystenta rodziny z rodzinami biologicznymi • współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz specjalisty pracy z rodziną z osobami sprawującymi pieczę zastępczą • współpraca z opiekunami wspierającymi proces usamodzielnienia • współpraca podmiotów działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie • promowanie idei rodzicielstwa zastępczego • podejmowanie inicjatyw w celu integracji środowiska zastępczego 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała liczba kandydatów na rodziny zastępcze, • brak rodziny specjalistycznej, • mała liczba rodzin zastępczych zawodowych (3, w tym 1 o charakterze pogotowia rodzinnego), • brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, • brak na terenie powiatu organizacji działających na rzecz wsparcia dziecka i rodziny zastępczej, • przedłużające się postępowanie sądowe, • brak mieszkań socjalnych dla osób opuszczających pieczę zastępczą, • brak ofert pracy adekwatnych do wykształcenia młodzieży, • zwiększająca się niewydolność wychowawcza rodziców, • brak nowych kierunków kształcenia i zajęć pozalekcyjnych zgodnych z potrzebą lokalnego rynku pracy, • brak świadomości istoty procesu usamodzielnienia i woli uczestnictwa młodych ludzi w tym procesie, • niedostateczne przygotowanie wychowanków pieczy zastępczej do samodzielnego życia, • brak środków finansowych pozwalających na zwiększenie wynagrodzenia dla osób sprawujących pieczę zastępczą,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania wsparcia finansowego 	<ul style="list-style-type: none"> • brak motywacji rodziców biologicznych do

<p>ze źródeł zewnętrznych np. UE, MRPiPS,</p> <ul style="list-style-type: none"> • regulacje prawne wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, • realizacja programów rozwojowych na rzecz grup społecznych, • współpraca i wymiana doświadczeń pomiędzy osobami i instytucjami działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, • możliwość zdobycia odpowiedniego wykształcenia, • kampanie społeczne, • promowanie wartości rodzinnych, • stałe szkolenia i doskonalenie zawodowe kadry, • zatrudnienie specjalistów do pracy z rodziną z dzieckiem problemowym m.in. socjoterapeuty, superwizora, terapeuty rodzinnego, • rozwój wolontariatu na rzecz pieczy zastępczej, 	<p>zmiany swojej sytuacji życiowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrzymujący się wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, • roszczeniowa postawa rodziców biologicznych względem opiekunów zastępczych i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, • rosnąca liczba dzieci i młodzieży ze specyficznymi problemami i potrzebami • brak adekwatnych form pomocy dla osób ze specjalnymi problemami i potrzebami, • mała ilość osób chętnych do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego, • umieszczanie w pieczy zastępczej licznych rodzeństw, • brak współpracy ze strony rodziców biologicznych w celu powrotu dziecka do rodziny, • problemy wychowawcze w pieczy zastępczej, • wzrastające miesięczne koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, • mała ilość placówek specjalistycznych, w związku z czym koszty utrzymania dziecka w takiej placówce są bardzo wysokie, • narażenie dzieci przebywających w pieczy zastępczej na wykluczenie społeczne, • ryzyko wystąpienia zjawiska demoralizacji wśród dzieci i młodzieży, • brak motywacji do nauki i podnoszenia swoich kwalifikacji wśród wychowanków pieczy zastępczej, • wyuczona bezradność i nieporadność życiowa, • wypalenie zawodowe rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka, • wypalenie zawodowe pracowników,
--	---

Analiza i wnioski

Sprawną realizacją założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest możliwa dzięki kładzeniu nacisku na podejmowanie przez gminy działań na rzecz pracy z rodziną, co będzie skutkowało utrzymaniem dziecka w rodzinie biologicznej. Równie ważne jest podejmowanie działań w kierunku wzrostu liczby rodzinnych form pieczy zastępczej, gdyż jest to forma najbardziej przyjazna dziecku. Dziecko przede wszystkim powinno się wychowywać w warunkach rodzinnych.

W ostatnim czasie zauważalny jest wzrost liczby dzieci w pieczy zastępczej. Zazwyczaj do pieczy trafiają wieloliczne rodzeństwa, dla których straszenie trudno jest wskazać docelową rodzinę zastępczą, tak aby ich nie rozdzielać. Zauważono, że w ostatnim

czasie w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego znacznemu wydłużeniu ulega ustawowy czas pobytu dzieci. Spowodowane jest to tym, iż rodzina biologiczna mało efektywnie współpracuje z ośrodkiem pomocy społecznej a w funkcjonujących rodzinach zastępczych brak jest wolnych miejsc. Największym jednak problemem, z jakim boryka się organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest brak rodzin zastępczych zawodowych, w których byłaby możliwość umieszczenia dzieci.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej nieustannie prowadzi działania w kierunku budowania pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego, jednakże w dalszym ciągu Powiat Nowodworski boryka się z problemem braku kandydatów do pełnienia funkcji rodzica zastępczego. Dlatego też w nowym okresie objętym programem zintensyfikowaniu ulegną działanie w kierunku pozyskania nowych rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, co umożliwi, w sytuacji konieczności, dobór właściwego środowiska zastępczego, bez dodatkowego obciążenia już istniejących środowisk zastępczych.

Dodatkowo konieczne jest sukcesywne podnoszenie standardów pracy wszystkich podmiotów i współpracy między nimi w zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej przy równoczesnym udzielaniu świadczeń finansowych o charakterze obligatoryjnym i fakultatywnym w ramach posiadanych środków. Ustawa, bowiem nie bez powodu wskazuje na wielość podmiotów i instytucji, jako realizatorów, ale również, jako partnerów. Tylko i wyłącznie interdyscyplinarne podejście do założeń ustawy wpłynie na wzrost, jakości oferowanego wsparcia oraz wzrost profesjonalizmu służb zaangażowanych w ich realizację. Współpraca i wymiana doświadczeń jest konieczna do budowania sprawnie działającego systemu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. Elementem niezbędnym jest dostępność do specjalistycznego wsparcia.

Wsparcie specjalistyczne dla opiekunów zastępczych oraz kadry placówki opiekuńczo-wychowawczej jest niezbędne w celu zwiększenia kompetencji osób prowadzących pieczę zastępczą, w tym zapobieganie wypaleniu zawodowemu oraz wymianę doświadczeń i nawiązywanie wzajemnej współpracy.

CELE KIERUNKI I ZADANIA PROGRAMU

Celem strategicznym Programu rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021-2023 jest **promowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwój pieczy zastępczej w celu zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej.**

W systemie pieczy zastępczej szczególnie istotne jest prowadzenie spójnych działań wszystkich podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny. Działania te mają na celu realizację ustalonych celów szczegółowych:

1. Rozwój systemu pieczy zastępczej oraz rozwijanie współpracy z rodziną biologiczną.
2. Wspieranie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą.
3. Podniesienie, jakości usług świadczonych na rzecz pieczy zastępczej.

4. Wspieranie i rozwój istniejących form pieczy zastępczej.

Kierunki działań i zadania programu

ROZWÓJ SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ ROZWIJANIE WSPÓLPRACY Z RODZINĄ BIOLOGICZNĄ			
<i>Działanie</i>	<i>Pożądanane rezultaty</i>	<i>Realizatorzy/ partnerzy</i>	<i>Wskaźniki</i>
<p>1. Organizacja kampanii promujących idee rodzicielstwa zastępczego.</p> <p>2. Rozwój zawodowych i niezawodowych form pieczy zastępczej.</p> <p>3. Wspieranie rodzin zastępczych w podejmowaniu działań w współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.</p> <p>4. Profesjonalne przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego.</p> <p>5. Sprawne prowadzenie procesu kwalifikacyjnego pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodzica zastępczego lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka.</p> <p>6. Współpraca i koordynacja działań instytucji i służb działających na rzecz aktywizacji rodziny biologicznej w celu poprawy swojej sytuacji życiowej.</p> <p>7. Współpraca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.</p>	<p>1. Powstanie różnorodnych form pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim.</p> <p>2. Postrzeganie rodzin zastępczych jako integralny element wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.</p> <p>3. Wzrost liczby rodzin zastępczych, w szczególności zawodowych i niezawodowych.</p> <p>4. Kompleksowe szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego.</p> <p>5. Poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych.</p> <p>6. Realizacja przez rodzinę biologiczną działań określonych w planie pracy z rodziną.</p> <p>7. Powrót dzieci do środowiska naturalnego.</p> <p>8. Podniesienie prestiżu rodzin zastępczych .</p> <p>9. Osiągnięcie liczby rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w Powiecie Nowodworskim zgodnie z limitem ustalonym na dany rok kalendarzowy.</p>	<p>PCPR OPS media społeczność we organizacje pozarządowe</p>	<p>1. Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodzica zastępczego.</p> <p>2. Liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych.</p> <p>3. Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.</p> <p>4. Liczba rodzin zastępczych korzystających z poradnictwa specjalistycznego oraz ilość udzielonych konsultacji i porad.</p> <p>5. Działające grupy wsparcia dla rodziców zastępczych.</p> <p>6. Liczba dzieci powracających pod opiekę rodziców biologicznych.</p> <p>7. Liczba rodzin naturalnych współpracujących na rzecz polepszenia swojej sytuacji życiowej.</p>
WSPIERANIE OSÓB USAMODZIELNIANYCH OPUSZCZAJĄCYCH PIECZĘ ZASTĘPCZĄ			
<i>Działanie</i>	<i>Pożądanane rezultaty</i>	<i>Realizatorzy/ partnerzy</i>	<i>Wskaźniki</i>
<p>1. Intensywne przygotowywanie wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych do procesu usamodzielnienia.</p> <p>2. Kształtowanie pozytywnego wizerunku wychowanka systemu pieczy zastępczej.</p> <p>3. Tworzenie grup wsparcia dla wychowanków usamodzielnianych.</p> <p>4. Organizacja zajęć w celu nabycia kompetencji społecznych</p>	<p>1. Właściwe przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielnienia.</p> <p>2. Powstanie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.</p> <p>3. Pozyskanie przez wychowanków nowych umiejętności i kompetencji społecznych.</p> <p>4. Nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy.</p>	<p>PCPR OPS POIK Szkoły NGO PUP</p>	<p>1. Ilość realizowanych indywidualnych programów usamodzielnienia.</p> <p>2. Ilość pozytywnych ocen realizacji programu usamodzielnienia.</p> <p>3. Liczba osób usamodzielnianych uczęszczających na spotkania w ramach grup wsparcia.</p> <p>4. Liczba wychowanków korzystających z różnych form</p>

<p>oraz nauka umiejętności poruszania się na rynku pracy.</p> <p>5. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie.</p> <p>6. Umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym treningowym prowadzonym przez Powiat Nowodworski.</p> <p>7. Współpraca instytucji na rzecz kompleksowego wsparcia dla osób usamodzielnianych.</p> <p>8. Organizowanie osobom usamodzielnianym specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, prawnego, socjalnego, celem zapobiegania wykluczeniu społecznemu.</p> <p>9. Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestnictwie w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych.</p> <p>10. Tworzenie i realizacja indywidualnych planów usamodzielnienia.</p> <p>11. Motywowanie do udziału w piknikach i targach pracy.</p>	<p>5. Wsparcie finansowo-rzeczowe usamodzielnianego się wychowanka pieczy zastępczej.</p> <p>6. Korzystanie z mieszkań chronionych treningowych.</p> <p>7. Kontynuowanie nauki przez wychowanków.</p>		<p>wsparcia.</p> <p>5. Liczba wychowanków, którzy nabyli umiejętność poruszania się na rynku pracy.</p> <p>6. Liczba wychowanków otrzymujących świadczenie na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie wraz z wysokością wypłacanych świadczeń.</p> <p>7. Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych treningowych.</p> <p>8. Liczba utworzonych indywidualnych planów usamodzielnienia oraz liczba ich modyfikacji.</p> <p>9. Liczba zorganizowanych pikników i targów pracy oraz liczba wychowanków, którzy wzięli udział w przedsięwzięciach.</p>
---	---	--	--

**PODNIESIENIE JAKOŚCI USŁUG
ŚWIADCZONYCH NA RZECZ PIECZY ZASTĘPCZEJ**

<i>Działanie</i>	<i>Pożądanane rezultaty</i>	<i>Realizatorzy/ partnerzy</i>	<i>Wskaźniki</i>
<p>1. Doskonalenie zawodowe kadry realizującej zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.</p> <p>2. Podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek pomocy społecznej współpracujących z PCPR.</p> <p>3. Udział pracowników PCPR w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>4. Upowszechnianie i promowanie</p>	<p>1. Wzrost wiedzy i umiejętności kadry jednostek pracujących na rzecz dziecka i rodziny.</p> <p>2. Poznanie i wdrożenie dobrych praktyk w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>3. Wdrażanie nowych metod pracy z rodziną problemową.</p> <p>4. Sprawny przepływ informacji między podmiotami realizującymi zadania w obszarze pieczy zastępczej.</p>	<p>PCPR OPS Organizacje pozarządowe Szkoly sady</p>	<p>1. Liczba zorganizowanych szkoleń i projektów w zakresie pieczy zastępczej.</p> <p>2. Liczba pracowników wdrażających nabyte umiejętności oraz sprawdzone rozwiązania w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>3. Formy wsparcia pracowników pomocy społecznej.</p> <p>4. Liczba pracowników</p>

<p>dobrych praktyk w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.</p> <p>5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.</p> <p>6. Systematyczna współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, placówkami edukacyjnymi specjalistami oraz sądami.</p> <p>7. Tworzenie i realizacja programów na rzecz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.</p>			<p>wdrażających innowacyjne metody pracy.</p> <p>5. Liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje.</p> <p>6. Ilość tworzonych i realizowanych programów na rzecz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz wypracowane standardy.</p>
--	--	--	--

**WSPIERANIE I ROZWÓJ
ISTNIEJĄCYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ**

<i>Działanie</i>	<i>Pożądanane rezultaty</i>	<i>Realizatorzy/ partnerzy</i>	<i>Wskaźniki</i>
<p>1. Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje i kwalifikacje rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka.</p> <p>2. Zapewnienie pomocy i wsparcia w ramach poradnictwa specjalistycznego, w szczególności psychologicznego, prawnego, pedagogicznego oraz terapeutycznego.</p> <p>3. Wypłata świadczeń finansowych obligatoryjnych oraz fakultatywnych.</p> <p>4. Wsparcie rodzin zastępczych poprzez ścisłą współpracę z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>5. Zatrudnianie na wniosek rodziny zastępczej lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka osoby do pomocy w opiece nad dziećmi oraz przy pracach gospodarskich.</p> <p>6. Prowadzenie wolontariatu na rzecz rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz dzieci w nich przebywających.</p>	<p>1. Doskonalenie przez opiekunów zastępczych umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz umiejętności wspierających rozwój dziecka.</p> <p>2. Poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka w obszarze opiekuńczo-wychowawczym.</p> <p>3. Wsparcie rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka w formie poradnictwa specjalistycznego, dzięki czemu będą oni w stanie sprostać napotkanym problemom.</p> <p>4. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej pełni funkcję pomocową oraz wspierającą w momencie napotkania problemów.</p>	<p>PCPR POIK Szkoly NGO</p>	<p>1. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka objętych wsparciem koordynatora.</p> <p>2. Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka biorących udział w szkoleniach.</p> <p>3. Liczba rodzin zastępczych korzystających ze specjalistycznego poradnictwa.</p> <p>4. Liczba rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka w spotkaniach w ramach grupy wsparcia.</p> <p>5. Kwota i rodzaj wypłacanych świadczeń z podziałem na formy rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>6. Liczba rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, w których została zatrudniona osoba do pomocy.</p> <p>7. Liczba rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka współpracujących z wolontariuszem.</p>

*PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim, POIK – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim, OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej, ZI – Zespół Interdyscyplinarny, PUP – Powiatowy Urząd Pracy, PPP- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, NGO – organizacje pozarządowe

LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH

Jednym z obowiązków nałożonych na powiat jest konieczność planowania i limitowania rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie. Mając na uwadze realne możliwości finansowe powiatu, analizując dane odnoszące się do funkcjonowania pieczy zastępczej oraz informacje z gmin na temat zagrożeń w środowiskach biologicznych, ustala się limity rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021-2023 według poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	Rok		
	2021	2022	2023
Rodzina zastępcza zawodowa	7	7	7
Rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego	1	1	1
Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	0	0	0
Rodzinny dom dziecka	3	3	3
Razem	11	11	11

ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU

Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim na lata 2018-2020 kierowany jest do:

- dzieci przebywających w pieczy zastępczej i osób usamodzielnianych;
- rodzin zastępczych oraz pomocowych;
- rodzinnych domów dziecka;
- rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- dyrektorów i wychowawców placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Głównym realizatorem Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim na lata 2021-2023 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim, które zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, przy współpracy z:

- rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka;
- placówkami opiekuńczo – wychowawczymi;
- rodzinami pomocowymi;
- sądami;
- kuratorami sądowymi;
- policji;
- ośrodkami pomocy społecznej, w szczególności z terenu powiatu nowodworskiego;

- placówkami oświatowymi, szkołami;
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną;
- Powiatowym Urzędem Pracy;
- ośrodkami adopcyjnymi;
- organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłami finansowania działań Programu rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2020 będą środki finansowe pochodzące z:

- budżetu Powiatu Nowodworskiego;
- budżetu innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków na koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu nowodworskiego;
- budżetu samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
- budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych i zleconych;
- z odpłatności rodziców biologicznych;
- środków pozyskanych z zewnątrz w ramach projektów i konkursów.

MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja Programu rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021-2023 będzie polegało na zbieraniu i weryfikacji danych dotyczących zrealizowanych zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

Ewaluacja będzie miała na celu stwierdzenie:

- Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej?
- Które metody pracy przyniosły pożądane rezultaty, a które należy zmienić?
- Czy rodzinne formy pieczy zastępczej przeważają nad instytucjonalnymi formami?
- Czy współpraca pomiędzy ośrodkami pomocy społecznej, szczególnie asystenta rodziny z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej stwarza możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej, a gdy jest to niemożliwe do przysposobienia dziecka lub gdy ustabilizowania jego sytuacji życiowej w środowisku zastępczym?

Ewaluacja zostanie przeprowadzona na podstawie informacji od opiekunów i rodziców zastępczych, planów pomocy dziecku, okresowych ocen sytuacji dzieci, indywidualnych programów usamodzielnienia, analizy decyzji administracyjnych dotyczących finansowania pieczy zastępczej.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim raz w roku będzie przedkładał Radzie Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim sprawozdanie

merytoryczne i finansowe z realizacji Programu rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021-2023, będące integralną częścią Sprawozdania z realizacji „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”.